typu „Nie som scientológ a bodka“, „Nepoznám žiadneho scientológa“, „Neviem, čo je to scientológia“, „Nevedel som, kto je pán Pavlík“ a nakoniec „Ak je to o scientológii pravda, čo som si v súvislosti s mojou antikampaňou prečítal, tak je to naozaj nebezpečná skupina“. Ale zdá sa, že v tomto prípade tvárit sa hlúpo a naivne zabralo a stačilo spomenúť, že sa jeho dcéra pripravuje na prvé sväté prijímanie a ľudia mu jeho flirtovanie so scientológiu odpustili.

(3) Posledným dôležitým momentom bolo uchopenie tejto problematiky médiami, odborníkmi a cirkevnými predstaviteľmi. Práve médiá boli celý čas hlavným motorom, ktorý vnášal scientológiu do hláv voličov, prinášal obraz nebezpečnej sekty, ktorá sa chystá ovládnuť Slovensko, a umelo udržiaval problematiku živú, i keď už asi všetko bolo dávno povedané a napísané. Neboli to antikultové organizácie, kto na Slovensku spustil v prípade scientológie morálnu paniku, ale veľkú a hlavnú úlohu zohrávali médiá, ktoré sa chytajú akéhokoľvek náznaku, domnienky či šumu v oblasti nových náboženských hnutí. A samozrejme k tomu sa potom pripájajú vyjadrenia samozvaných „odborníkov“, či verejných štátnych alebo cirkevných činiteľov.

Obraz nových náboženských hnutí prezentovaný v médiách od roku 1989 je jednoznačne negatívny. Médiá sa síce snažia reflektovať mnohokultúrnosť, dochádza však k neproporcionálnemu zastúpeniu príslušníkov náboženských menšín, vyskytujú sa stereotypné zobrazovania, pričom sú informácie o týchto menšinách málo konfrontované s názormi odborníkov. Avšak žiaden nový náboženský smer nevzbudil v posledných rokoch toľko otázok ako Scientologická cirkev. Okolo nej sa sústredilo najviac kontroverzií, súdnych sporov, mediálneho záujmu, parlamentných diskusií a správ spravodajských služieb. Na Slovensku nie je Scientologická cirkev zaregistrovaná ako cirkev (náboženská spoločnosť), jej členovia a záujemcovia sa združujú v centrách dianetiky a scientológie (v súčasnosti je ich desať: Banská Bystrica, Liptovský Mikuláš, Nitra, Levice, Bratislava – tu sú dve jedna sa vola Bratislava a druhá je Karpaty, – Košice, Prešov, Spišská Nová Ves, teraz sa otvorila misia vo Zvolene). Tieto centrá sú registrované ako občianske združenia.

Slovenský prípad je jasným prejavom morálnej paniky v zmysle Stana Cohena a Jacka Zounga, keď masovo komunikačnými prostriedkami bol vyvolaný stav verejného znepokojenia nad istým náboženským spoločenstvom. Toto znepokojenie bolo omnoho väčšie, ako by zodpovedalo skutočnej nebezpečnosti. V poslednom sčítaní ľudu (2011) sa k scientológii prihlásilo len 134 ľudí, čo predstavuje 0,002 % podiel na obyvateľstve. Avšak podľa vlastných údajov organizácie počítajú svojich členov na približne 500 ľudí.

Druhé kolo prezidentskej kampane určite prinieslo niekomu aj ovocie, a to práve scientológii. Taká masívna reklama a množstvo mediálneho priestoru, aj keď negatívneho, venovaného scientológii, spravilo z cudzieho elementu prvok už nie „neznámy“. Scientológov to nestálo žiadne peniaze ani námahu (okrem jedného vyjadrenia, že Andrej Kiska nie je členom Scientologickej cirkvi) a prinieslo im to vynikajúcu pôdu pre ďalšie pôsobenie a rozvíjanie svojej činnosti v spoločnosti, ktorá v budúcnosti aj nad vážnymi a skutočnými problémami scientológie len mávne rukou. ■

Lucia Grešková, PhD. (*1976) je politologička a teologička. Vyučuje na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Špecializuje sa na náboženský extrémizmus a náboženstvo ako politický fenomén.

Scientológia v televízii Joj.

Nové hnutí s mnoha současnými populárními prvky

PODLE RADY ANDĚLŮ

Zdeněk Vojtíšek

Církev essénsko-křesťanská je poměrně nový náboženský útvar. Byla založena roku 1971 v Německu a od té doby se rozšířila do více než dvaceti zemí světa. K nám se dostala asi roku 2013 ze Slovenska, kde je její struktura podstatně rozvinutější.

Zakladatelem církve je Němec F. E. Eckard Strohm (*1950) a blíže neznámí příslušníci jiných křesťanských konfesí a jiných náboženství. Měl mezi nimi být rabín, imám, tibetský lama, tři římskokatoličtí biskupové a snad i další.[1] Eckard Strohm byl podle vlastního životopisu velmi citlivý k duchovním skutečnostem již od dětství. Měl údajně již tehdy schopnost vidět anděly a zemřelé lidi a hovořit s nimi.[2] Od svého otce se naučil léčitelství a tuto svou údajnou schopnost pak rozvíjel např. v Číně, kde měl dosáhnout i titulu mistra kung-fu. Tvrdí, že byl zasvěcen do práce s kosmickou energií reiki samým zakladatelem novodobého léčitelství touto údajnou energií, Japoncem Mikao Usuim (1865-1926), a to pochopitelně posmrtně. Usui ho údajně pověřil, aby rozvíjel a vyučoval křesťanský aspekt reiki, který spočívá v tom, že kosmickou energii usměrňuje Duch svatý jako osoba boží trojice v křesťanském chápání Boha.[3]

Od roku 1986 se Eckard Strohm duchovnímu léčitelství věnuje naplno. Roku 1991 založil rozsáhlou aktivitu „Reiki Association International“, která pořádá semináře o energii reiki i na jiná témata, vydává esoterické knihy a prodává i další esoterické pomůcky. Strohm trvá na tom, že jeho vzdělávací a obchodní aktivity jsou ovšem přísně odděleny od aktivit církevních.[4] V církvi vykonává úřad PAX, což je úřad hlavy církve, a to pod jménem Immanuel II. Náleží mu titul „Jeho Svatost“. Podle oficiálních zdrojů církve je Eckard Strohm ženatý a má dvě děti.[5]

Církev je údajně pokračovatelkou neformálního společenství, v němž se již od roku 1948 scházeli lidé se zvláštními duchovními schopnostmi, např. komunikovat s anděly. O těchto schopnostech předpo-

Dingir 2014-21 pro Diakonii.indd 45 12.6.2014 9:30:04

kládali, že byly přítomny také již v prvotní církvi a rovněž ve společenství esejců (essénů), s nimiž měli být první křesťané v úzkém spojení.[6] Židovské společenství esejců skutečně existovalo, ale vědecké závěry o něm jsou velmi opatrné. Daleko barvitěji se o tomto společenství a jeho údajných charakteristikách hovoří v esoterické tradici, hlavně v novodobém esoterismu v rámci hnutí Nového věku (New Age). Jedním ze základních předpokladů o příslušnících tohoto společenství, s nímž esoterická tradice pracuje, je právě jejich schopnost uzdravovat a hovořit s anděly, kteří lidem zprostředkovávají a zvěstují boží vůli.

Základním rysem Církve essénsko-křesťanské je její tzv. interreligiozita, tedy otevřenost lidem všech náboženských tradic i lidem bez jakéhokoli vyznání. Společnou vírou všech těchto lidí má být pouze existence jednoho Boha, který je v duchovním smyslu otcem všech lidí. Cílem člověka je uvědomění si sebe samého jako součásti Boha. K této dokonalosti duše dospívá během několika životů, a to prostřednictvím výchovného procesu (prostřednictvím tzv. karmy), v němž sbírá pozitivní i negativní zkušenosti tak, aby nakonec dosáhl harmonie.[7] V tomto naukovém systému není prostor pro otázky hříchu, viny či trestu a Církev essénsko-křesťanská tyto náboženské pojmy výslovně odmítá.[8]

F. E. Eckard Strohm.
Foto: http://www.rai-reiki.sk.

Z tzv. interreligiozity vyplývá, že Církev essénsko-křesťanská nemá vlastní členstvo.[9] Účastníci jejího duchovního života zůstávají příslušníky také svých mateřských náboženských společenství (např. Eckard Strohm se považuje za římského katolíka)[10] nebo zůstávají bez náboženské příslušnosti. Členy jsou proto pouze nositelé církevních úřadů, kteří obdrželi kněžské svěcení. Předpokládá se, že ti, kdo se na aktivitě Církve essénsko-křesťanské podílejí, vnesou do svých původních církví ideály, které Církev essénsko-křesťanská formuluje např. v pěti principech Boha, jimiž jsou láska, víra, pochopení, důvěra a akceptace.[11]

V liturgii Církve essénsko-křesťanské jsou čtyři svátosti: křest, vkládání rukou s modlitbou za uzdravení, kněžské svěcení a „společenství lásky“, při němž je přijímán chléb a víno a které tvoří jádro církevního společenství. Jeho příslušníci předpokládají, že na prosbu kněze proudí do tohoto chleba a vína boží láska. Křest je v Církvi essénsko-křesťanské dvojí: křest vodou je určen k tomu, aby křtěnec byl integrován pro svůj současný život pomocí shromáždění všech potřebných energií. Křest svatým Duchem ho má vybavit podílem na Kristově moci. V bohoslužbě Církve essénsko-křesťanské má pevné místo také uctívání andělů a boží Matky. K církevním rituálům patří mnoho forem požehnání, pomazání umírajících a též svatební obřad, při němž se církev vzdává možnosti určovat, jaké osoby jsou oddány a jak dlouho má jejich svazek trvat. V nauce i ritech je věnována pozornost také zvířatům.[12]

Církev essénsko-křesťanská má bohatě rozvinutý hierarchický systém v linii kněz - biskup - arcibiskup - zemský biskup - kardinál - nuncius a PAX.[13] Všechny tyto úřady mohou být zastávány muži i ženami bez ohledu na to, zda žijí v manželství, nebo ne. Stejně jako v jiných oblastech života církve se i při povolání do církevních úřadů velmi uplatňují rozhovory s anděly. Pokud je mi známo, církev ani na mezinárodní úrovni nevlastní žádné objekty. Bohoslužby se konají v pronajatých nebo soukromých prostorách.

V České republice zatím existují pouze dvě aktivity Církve essénsko-křesťanské. Bohoslužby jsou vedeny zatím pouze v Letovicích (Společenství archanděla Rafaela) a v Uherském Brodě (Společenství svaté Anny), patrně jedinými českými kněžími této církve Zdeňkem Janíkem a Danou Pilkovou. Obě společenství jsou spravována biskupkou Otkou Hobžovou, v jejíž kompetenci je správa Trenčínska a České republiky.

Církev essénsko-křesťanská je novým náboženským hnutím, které navazuje na tradici západního esoterismu. Bylo by obtížné ji proto považovat za jednu z křesťanských církví, a to navzdory tomu, že řadou – hlavně vnějších znaků – křesťanské církve připomíná, především církev římskokatolickou. Svými náboženskými východisky i svým zaměřením je bližší hnutí Nového věku (New Age) než současnému křesťanství v jakékoli z mnoha jeho podob. Vzdáleně by snad mohla poněkud připomínat křesťansky neortodoxní a západním esoterismem ovlivněnou Obec křesťanů.

Biskupka Otka Hobžová udílí požehnání.
Foto: http://www.cek.sk.

Zásadní odpovědí Církve essénsko-křesťanské na současnou náboženskou poptávku západní společnosti je synkretismus, který je ovšem nazýván „interreligiozita“. To je poněkud matoucí pojem, protože Církev essénsko-křesťanská není „nadkonfesní“ ani „nadnáboženská“, ale má svůj specifický naukový, liturgický a církevně správní systém, který se těžko může stát něčím jiným než dalším příspěvkem k současnému různorodému a rozmanitému náboženskému životu.

■

Za cenné připomínky k textu děkuji dr. Borisi Rakovskému.

Poznámky

1 SCHMOLLY-MELK, Eva-Maria: Die Christlich Essenische Kirche (CEK). *Materialdienst* 8/2012, Evangelische Zentralstelle für Anschauungsfragen, str. 292-300, studie dostupná na adrese: http://www.ekd.de/ezw/Publikationen_2742.php, str. 1.
2 „F. E. Eckhard Strohm“. On-line: Reiki Association International. Dokument dostupný na URL: http://www.rai-reiki.sk/r-a-i/f-e-eckard-strohm, download 24. 2. 2014.
3 SCHMOLLY-MELK: Die Christlich Essenische Kirche ... str. 5-6.
4 Tamtéž.
5 „Hlava cirkvi“. On-line: *CEK. Slobodne sa navzájom podeliť o lásku Božiu.* Dokument dostupný na URL: http://www.cek.eu.com/struktura/hlava-cirkvi, download 30. 1. 2014.
6 SCHMOLLY-MELK: Die Christlich Essenische Kirche ... str. 1.
7 „Viera“. On-line: *CEK* ... Dokument dostupný na URL: http://www.cek.eu.com/viera, download 30. 1. 2014.
8 „Základné kamene“. On-line: *CEK* ... Dokument dostupný na URL: http://www.cek.eu.com/cirkev-essensko-krestanska/zakladne-kamene/
9 Tamtéž.
10 SCHMOLLY-MELK: Die Christlich Essenische Kirche ... str. 4.
11 „Základné kamene“ ...
12 SCHMOLLY-MELK: Die Christlich Essenische Kirche ... str. 4.
13 Tamtéž, str. 2-3.

Doc. PhDr. **Zdeněk Vojtíšek**, Th. D., (*1963) je vedoucím katedry religionistiky na Husitské teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze a šéfredaktorem časopisu Dingir.

Dingir 2014-21 pro Diakonii.indd 46 12.6.2014 9:30:05